

ANTROJI DALIS

D R A U G A S

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

Saturday supplement

1987 m. kovo mėn. 28 d. / March 28, 1987 Nr. 61(13)

KERTINĖ PARAŠTĖ

Premijų šventė

Chicagoje balandžio 4 d. įvyks JAV LB Kultūros tarybos septintoji premijų šventė. Ji laikytina mūsų kultūrinio gyvenimo metinės apyskaitos diena ir kartu dvasinio pokylio. Premijos yra skiriamos literatūros, dailės, muzikos, teatro ir žurnalizmo sritims. Visose gyvenimo kryptyse metiniai laimėjimai įvairuoja. Jie skiriasi ir kultūroje. Apyskaita — premijų šventė — duos laimėjimų vaizdą.

Šis įvykis jungia pramogą, išsilavinimą ir susimąstymą. Visos trys dalys turi vienodą svarbą, ir JAV LB Kultūros taryba, jas suliedama, gerai atlieka savo pareigą. Premijų šventė, kaip ir daugelis kitų svarbių renginių, yra didelio lietuvių telkinio privilegija. Tačiau kartu eina ir kūrybos įvertinimo bandymas. Kiek šalia pramogos ten kreipiamas dėmesio kultūros darbininkui? Ar ieškoma savo minčiai medžiagos? Ar bandoma pasikeisti kultūriniais svarstymais?

Pati visuomenė sunkiai gali jausti, kas naujo iškyla kultūros ar kūrybos srityse. Tai lėtos eigos laukai, ir kas bei kiek vakar ar šiandien tuose laukuose ūgtelėjo, skubus žvilgsnis nepastebi. Praeina laikas, kol atsiranda užčiuopiamas skirtumas. Šių laukų puoselėjimą mažai vertina platesni sluoksniai, ypač egoistinių nuotaikų žmonės. Gal juos galima pateisinti. Kaip vertins, jei nieko nemato, jei neįsivaizduoja, jei jiems niekas neaiškino, kad gyvenimui šalia duonos reikia ir tyro oro? O jei aiškino, šią tiesą jie gal priėmė už netiesą. Bet nuimtas kultūrinis lygis visiems dalinamas lygiomis, nors kiti nesugeba juo pilnai naudotis. Premijų šventė būtų tinkama pamoka nuosirdesniai kūrybos įvertinimui.

Teko sutikti žmogų, daug metų praleidusį Sibiro tremtyje. Pasakojimuose, kurie kėlė siaubą, nuostabą ir užuojautą, buvo ir šis įdomus pastebėjimas: lietuviai, gavę truputį laisvės, įsigydavo gyvulėlių. Susidžiovindavo arbatai žolelių, kelis sūrius, ko sibiraičiai rusai buvo nematę.

Mūsų žmonės, likę gyvi, vertėsi, o tie žiopleliai skurdė daugiau, kaip jiems reikėjo.

Šioje pasakotojo įtarpoje buvo jaučiamas pasididžiavimas. Tačiau pasididžiavimo pagrindas, tvarkymosi pranašumas, nebuvo asmens nuopelnas. Jis atėjo iš tautos gyvenimo būdo, ilgus metus besivysčiusio. Visos tautos aplinka individa, pasakotoją, neįtamtai paruošė lengvesniam būviui.

Tas pats yra su kultūra ir kūryba. Kažkas apgaubia, teigiamai įtaigauja kiekvieną visuomenės narį. Bet iš kur tasai „kažkas“ atsiranda, kartais mums nesvarbu. Nenorime matyti šioje srityje kitų aukojamo vargo, kuris visiems „kažką“ mažomis smiltimis kasdien kaupia ir augina.

Mūsų išsivijos visuomenės kol kas negalime idealizuoti. Masinis nutautimas — vienas silpnumo ženklų. Nesidomėjimas savu gyvenimu — antrasis. Dažnokai girdime, — ką tose pridurkėjusiose salyose sutiksiu? Išdidžiam klausimui yra išdidus atsakymas, — sutiksi gydytojus, inžinierius, įmonių vadovus, kūrėjus didesne proporcija, kaip neapdulkėjusiose amerikiečių salėse, kuriose yra daugiau pinigų, bet mažiau išminties. Kiek naudos iš minkštųjų viršelių knygelių, bažnyčių prieangiuose pardavinėjamų? Tikrai daugiau, kaip iš kelių svarų popieriaus, kuriame kalbama apie garsų žmonių slap-
tus klaidžiojimus. Tiesa, turim ir vidutinio amžiaus žmonių, daug pasiekusių, „apdulkėjusiose salėse“ nesilankančių dėl nenugalimo atstumo, bet aktyviai reaguojančių į visus mūsų buities reikalus. Juos labai vertiname. Bet nelaimingais pavargėliais atrodo tie, kurie apie save skleidžia aukštųjų pareigų ir atlyginimų gaudus, bet niekur ir niekaip nepasireiškia.

Draugai ir logiški priešai yra brangesni už nebuvėlius. Pirmieji guodžia ir padeda. Antrieji skatina ir ugdo. Slapukai tyko naudos. O kultūros srities naudą pastebėti yra sunku.

Vytautas Volertas

ALBINAS ELSKUS – VITRAŽŲ MEISTRAS

PAULIUS JURKUS

Dailininkas Albinas Elskus, kuris praėjusiais metais rugpjūčio 21 dieną šventė savo 60 metų sukaktį, yra plačios skalės menininkas. Jis ir tapytojas, ir grafikas, ir scenos dailininkas, bet labiausiai įsitvirtino vitražų srityje.

Gimė jis Kaune, Kaune ir gimnaziją baigė 1944 metais. Tuoj karo audros jį išblovė iš tėvynės. Pokario metais studijavo Vokietijoje. Metus studijavo architektūrą Darmstade, paskui meną studijavo Freiburgo Taikomosios dailės mokykloje, kuriai tada vadovavo dailininkas Vytautas K. Jonynas. Tą mokyklą jis baigė 1949 m. ir tais pačiais metais atvyko į Ameriką. Atvyko į Čikagą ir čia gyveno ir dirbo iki 1952 metų. Pirmiausia jis pateko į vitražų studiją ir ten susipažino su pačia technika, su gausybe spalvotų stiklų. Tuo pačiu metu jis piešė dekoracijas lietuviškiems teatriniams pastatymams, piešė ir knygų viršelius Terros leidyklai.

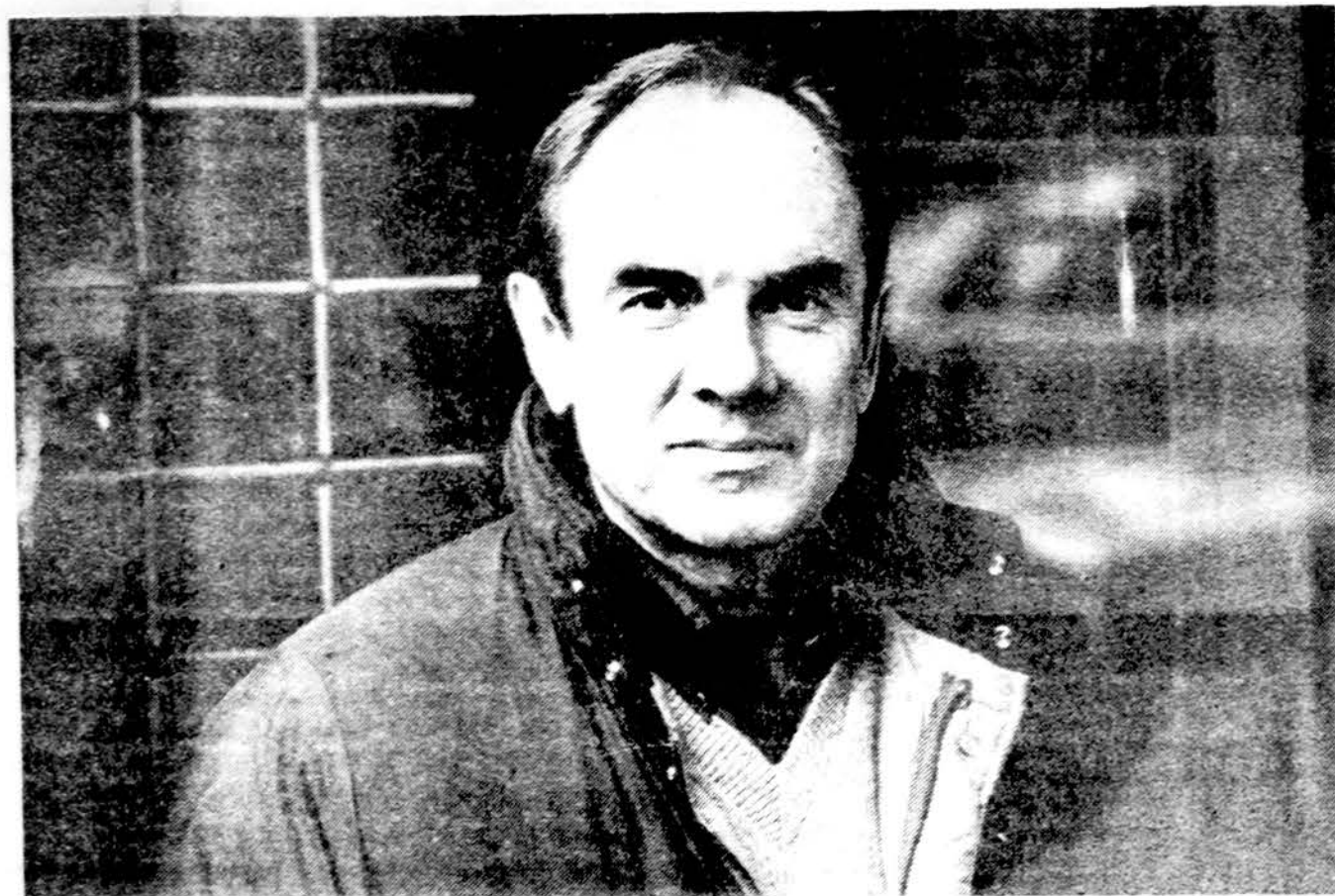
Į New Yorką atvyko 1953 metais ir čia išlaikė vitražo meistro egzaminus. Drauge su vienu skotu, vitražų meistru, turėjo studiją Manhattane.

Pirmieji vitražai

Studijuodamas vitražus, jis aplankė Prancūziją, kur susipažino su viduramžių vitražais ir jų technika. Grįžęs į New Yorką ir pratęsęs šią viduramžių vitražinę sampratą, sukurdamas daug išpūdingų vitražų.

Šie jo vitražai yra tapę lyg kokie architektūros elementai, suskaldyti į daugelį detalių, užakcentuotos linijų linijos. Teko matyti jo kūrėjų baigtą labai didelį Epifanijos vitražą vienoje Bronxo naujoje bažnyčioje. Visas iškilmingas, didingas, vitražas apjungia visą architektūrą. Bažnyčios vitražai tiesiog kontroliuoja bažnyčios apšvietimą, visai architektūrai suteikdami daug mistikos.

Tokio stiliaus vitražų jis yra sukūręs labai daug. Vitražais arba mozaikomis papuošė daug amerikiečių bažnyčių, jų tarpe ir Nekalto Prasidėjimo šventovę Washingtono (Šiluvos koplyčia), Rockefellerio universitetą New Yorke ir t.t.

Naujieji vitražai

Besivystydamas kaip dailininkas, tapytojas ir vitražų meistras, jis savo formas vis labiau ir labiau apibendrina, atsisako daugybės linijų, detalių, suskaldymo. Vitražam panaudojo ir naujas technikas. Dabar jo naujieji modernieji vitražai yra visai kitoki. Jie panašūs į akvareles, kur spalvos lengvai liejamos. Pats siužetas jam padiktuoja kompoziciją. Įvesdamas žmonių figūras, jų nesuskaldo į daugelį dalių, bet lyg tapytą nutapę, sveltinai pereinamas iš vienos spalvos į kitą.

Savo vitražuose įveda ir abstrakčių elementų ir visa tai sujungia į vieną naują kompoziciją. Mėgsta jis įvesti gamtos elementus, pavyzdžiui bites, geleis, ir jas sujungti su abstrakčiomis formomis. Visa tai praskamba kaip nauja poezija.

Su tais moderniais vitražais, kurie nėra tokio didelio formato, jis dalyvavo įvairiose parodose, geriausių Amerikos vitražų meistrų parodose. Jo vitražai buvo aprašyti amerikiečių meno žurnaluose.

Apie vitražų techniką jis parašė ir knygą, kurią išleido žinoma amerikiečių knygų leidykla.

Jo mozaikos

Šalia vitražų pagreičiu Albinas Elskus kūrė ir mozaikas. Jos savo samprata labiau artėjo prie jo naujų vitražų stiliaus. Mozaikos neturi smulkių detalių, didelių judesio, pasižymi vidine jėga ir ramybe. North Arlington, New Jersey, Švento Kryžiaus kapinėm jis suprojektavo didžiulę mozaiką, kuri yra 33 pėdų aukščio, 11 pėdų pločio ir kuria atliko Italijoje Crovato Mozaikos firma.

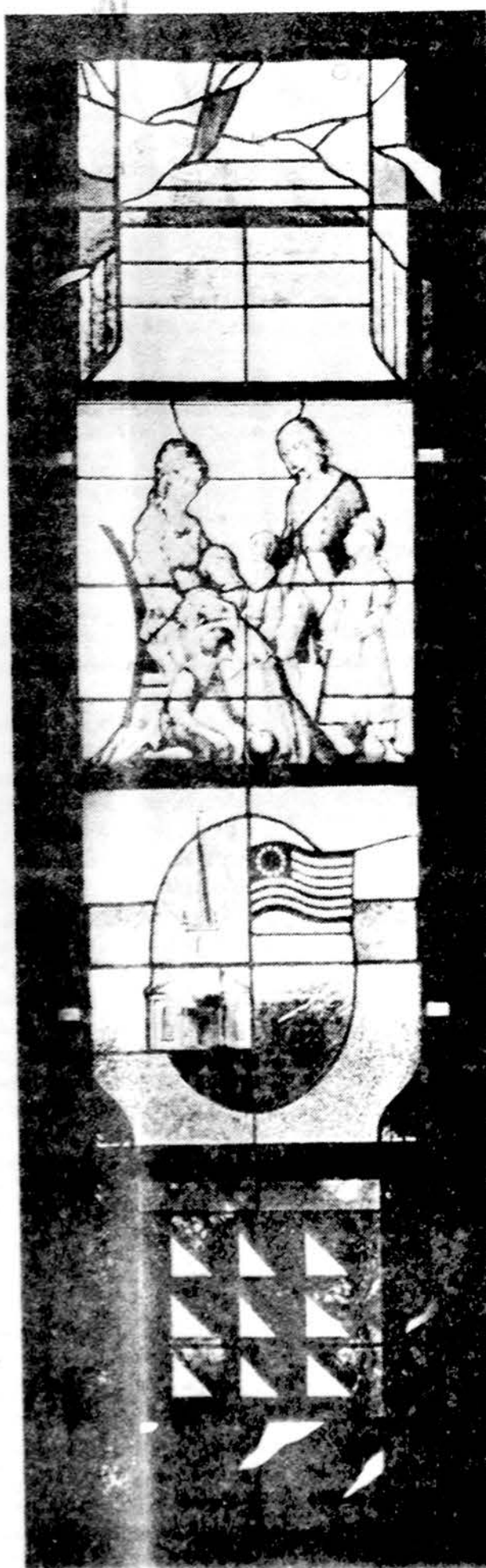
Tapybos darbai

Jis yra geras piešėjas ir tapytojas. Anksčiau tapė gamta, ja gerokai suabstraktindamas, pačią kompoziciją suskaldydamas į daugelį dalių. Vėliau jis labai pasikeitė, ieškojo dvasinės rimties ir paprastumo. Pavyzdžiui, didžiulėje drožėje jis nutapė tik vieną obuolį ar gele. Taip pat piešiniuose jis pasikeitė, pasilikdamas elegantiškas piešėjas.

Mėna dėsto Fordhamo universitete, Parsons Meno mokykloje. Meno klausimais rašo į amerikiečių žurnalus. Dalyvauja visose lietuvių dailininkų parodose, kurios jam iš New Yorko pasiekiamos.

Mėgsta jis ir buriuoti. Prieš keliolika metų jis su kitu draugu perplaukė Atlantą.

Albinas Elskus yra labai iškilus dailininkas, vienas iš geriausių Amerikos vitražistų, labai malonaus būdo ir paslaugus, visada su šypsena atneša savo lietuvišką draugystę. Tas jo būdo savumas atsispindi ir jo naupainiuose vitražuose.

Dailininkas Albinas Elskus — Siemietinis JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos dailės premijos laureatas ir du iš jo naujų vitražų, sukurtų St. Elizabeth Ann Bayley Seton bažnyčioje Shrub Oak, New York. Amerikietė Elizabeth Ann Bayley Seton (1774-1821), gausios šeimos motina, vyrui mirus — moterų vienuolijos įsteigėja, buvo paskelbta Kanadoje Bažnyčios šventąja 1975 metais. Pirmajame vitraže į vaizduojama su vyrų William ir jo penkis vaikus New Jerky 1803 metais. Žemiam: Trinity Church New York, Broadway ir Wall gatvių sankryžoje, ir pirmoji oficialioji JAV Amerikos Valstybių vėliava 1777 metais. Antrojo vitražo viduryje: sv. Elizabeth Ann Bayley Seton portretas. Abi vitražai yra 10 pėdų aukščio ir 2 pėdų 9 colių pločio. Buvo sukurti 1983 metais.

Šiame numeryje:

Premijų šventė • Siemietiniai JAV Lietuvių Bendruomenės kūrybinių premijų laureatai: Bernardas Brazdžionis, Albinas Elskus, Faustas Strolia, Jurgis Blekaitis, kun. dr. Juozas Prunskis • Bernardo Brazdžionio poezija • Premijų šventės laukiant • Apie Balio Sruogos „Kazimierą Sapiegą“ • Lietuvos krikščionybės jubiliejinii metų giesmynai

Jaunimo draugas Faustas Strolia

KAZYS SKAISGIRYS

Premija paskirta. Tai dar ne viskas. Ilgo atstumo telefono skambutis, ir švelnus moteriškas balsas maloniai prašo dar ir parašyti apie Faustą Strolia. Ką galima daugiau pasakyti negu yra straipsnyje „Fausto Strolia gyvenimo bruožai“ (*Laisvoji Lietuva*, 1985.124). Nebent apie tai, ką jis dar įvykdė po 1965 metų sausio mėnesio. Kadangi rašyti pažadėjau, o pažadus esu linkęs vykdyti, tai tenka ir rašyti. Be to, nors Faustas ir keletą metų jaunesnis, gimimo dieną švenčiame kartu: tą pačią vasario 28.

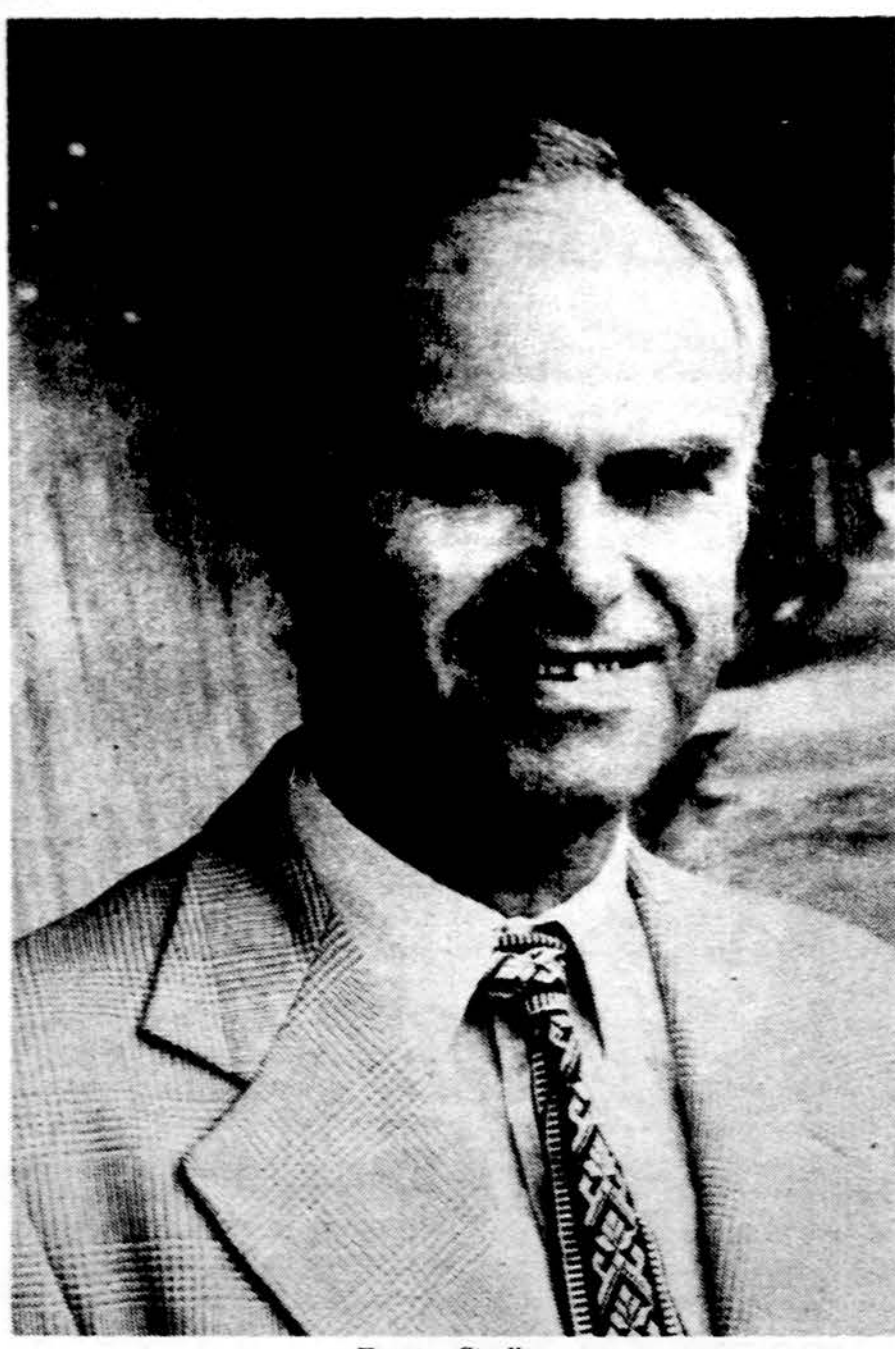
Faustas Strolia gimė Tauragėje. Taigi kilme būtų lyg ir žemaitis. Mokėsi Šiauliuose, Dresdene, Romoje ir Chicagoje. Jo vestuvės buvo Šv. Mykolo bažnyčioje, šiaurinėje Chicagoje. Gyvena Oak Forest kaime. Stiprus dominuojantieji genai. Trys sūnūs tėvo šeimoje, keturi sūnūs Fausto šeimoje. Vidutinio ūgio, linksmo būdo ir jūdus.

Premijos paskyrimą nulėmė Fausto Strolia ilgametis darbas lituanistinėse mokyklose, veikla vasaros stovyklose, vadovavimas jaunimo ir „Vyčių“ chorams, trūsas su kitais dainos vienetais ir sugebėjimas bei noras įdiegti lietuviškos dainos pamėgimą jaunimui. Pasikalbėjime su Marija Smilgaite (*Draugas*, 1983.9.10) Faustas aiškina, kad jis nelaiko savęs kompozitoriumi. Jis jaučia, kad yra Dievo apdovanotas tam tikru būdu, kuris leidžia su jaunimu dirbti ir prie jo prieiti. Yra laimingas, kad muzikinio gėrio sėkla gali paskleisti kiek galima didesniame jaunimo būryje.

Premijos svarstymo pasitarimas įvyko garbingoje vietoje — Chicago's Šv. Mergelės Marijos maldykloje prie vargonų. Simboliškai pasitarime dalyvavo be balsavimo teisės ir Adolfo Valeškos šv. Kazimieras. Kazio Varnelio vitražų šventieji tartum įspėjo: padarykite teisingą sprendimą. Pasitarimas truko apie vieną valandą laiko, ir buvo aptarti gal 25 kandidatai. Muzikos premijos skyrimas yra tam tikra prasme net keblėsnis už Lietuvos fondo Pello skirstymo komisijos pareigas. Fonde galima patenkinti bent tam tikrą dalį prašančiųjų, kitiems apkarpyti prašom: sumas, o trečioms atsakyti malonios paguodos laiškais. Gi čia — vienam suteikiama laimė, o kitiem paliekama viltis laimingai laukti ateinančių metų. Atsitiko dar liūdniau, kai sprendimo komisijoje beliko tik trys asmenys. Vieną Muzikinės komisijos nari nebuvę įmanoma pasiekti nei laišku, nei telefonu. Kiti du buvo kandidatų saraše ir bešališkumo išlaikymui negalėjo posedyti dalyvauti. O kai iš trijų balsų buvo dvi moterys, tai šiais moterų kultūrinėje veikloje vadovavimo laikais jos lengvai galėjo pabalsuoti už moterį: solistę, instrumentalistę, kompozitorę ar dirigentę. Bet tai neįvyko.

JAV LB Kultūros tarybos premijas iki šiol gavo a.a. Alfonsas Mikulskis, a.a. Juozas Žilevičius, Jeronimas Kačinskas, Aleksandras Kuciūnas, Vytautas Marjosiūnas ir Bronius Budriūnas. Darius Lapinskas gavo teatro premiją. Premiją gali gauti tik JAV gyvenantys asmenys.

Iškilo klausimas: ar premija skirti jau į devintą dešimtį įkopusiam veteranui, ar pusamžiui, ar jaunam? O gal tas veteranas dar gyvena dešimti metų, kaip Juozas Žilevičius? O gal tas pusamžis iškelia anksčiau, kaip Rytas Babickas? Ar skirti pasiturinčiam, ar tokiam, kuriam finansinė pagalba būtų labai pravartu? Ar prisiminti tą, kuris savo muzikinėje srityje išliko labai aukštai, ar tą, kuris būdamas vidutinis daug pasidarbavo lietuviškos muzikos labui?

Faustus Strolia

Daugybė klausimų, daugybė atsakymų.

Premijos gali būti vertas ir lietuvis pianistas, kuris akompa-

nuoja daugelyje lietuviškų renginių, moko jaunus lietuvių skambinti fortepijonu ir pasi-

tuose.

Pagerbta gali būti ir solistė, buvusi Lietuvos Valstybinės operos primadona, daug nusipelnusi lietuviškos dainos ugdymui ir sulaukusi senyvo amžiaus.

Premija gali būti duodama ir lietuviui vargonų virtuozui, pasiekusiam aukštumą savo instrumento valdyme.

Kaip su tuo lietuviu vargonininku, kuris kol sveikatos jėgos leido ilgus metus puoselėjo lietuvišką giesmę ir dainą trečio kartos Amerikos lietuvių tarpe kokiame nors Pensilvanijos miestelyje?

Ar nėra premijos vertas lietuvis muzikologas, kuris surinko visas įmanomas lietuviškas plokšteles ir sudarė jų katalogą?

Arba ir ta lietuvių pianistė, kuri yra plačiai žinoma ir aukštai iškilusi savo srityje. Laisvalaikį praleido siekdama tobulumo su savo pamėgtu instrumentu ir todėl neturėjo laiko pakankamai dalyvauti lietuviškoje veikloje.

Kodėl negalėtų premija pelti ir kanklių muzikos mokytoja, kuri daugelį jaunų lietuvių įskiepjo meilę kanklių muzikai ir paruošė jas kankliavimui.

Premijos vertas yra ir lietuvis kompozitorius ar kompozitorė, kurių stambūs kūriniai buvo atliekami ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe.

Šia proga dėmesys kreiptinas ir į lietuvių kilmės klarneto profesorius, žymų klarnetistų, kurie susidomėjo savo kilmės ir pradėjo mokytis lietuvių kalbos.

Prisiminti reikėtų ir tą Floridos lietuvių muziką, kuris anksčiau daug dirbo su lietuviškais choralais, o ir svajonių šalin išvykęs nesitenkina tik žuvavimu, bet

vadovauja ir atjaunėjusių tautiečių chorui.

Pagarbos vertas ir tas choro vadovas, kuris vadovauja gausiausiajam parapijos chorui didžiausioje lietuvių kolonijoje visose JAV.

Premija tikėtų ir lietuviui profesorius su muzikos daktaro laipsniu, savo profesijoje pasiekusiam aukštą postą, bet dėl laiko stokos galėjusiam tik ribotai pasireikšti lietuvių muzikiniame gyvenime.

Pažymėjimui kandidatuoti galėtų ir lietuvių kilmės solistas, kuris jau 50 metų dainuoja lietuvių ir amerikiečių renginiuose ir repertuare turi 25 pagrindinių operos rolių vaidmenis.

Premijos nusipelnė ir tas lietuvis muzikologas, kuris automobiliu investavo į lietuvišką muziką ir turi nepaprastai gausų lietuviškos muzikologijos rinkinį.

O kaip su operų dirigentais? Trys operų dirigentai premijas jau yra gavę. Būtų lyg ir netikslu per dažnai iškelti vieną muzikos žanrą.

Kada nors galėtų būti pagerbtas ir eilinis choristas, jau 60 metų dainuojantis ir praėjusio dainavęs lietuviškose operose, ansambliuose ir choruose.

Pagarba ir godonė Faustui Stroliai už ilgų metų kantrumą su lietuvišku jaunimu. Lituanistinės mokyklos ir vasaros stovyklos neturi ankstyvos pensijos plano. Todėl linkėtina ir toliau darbuotis su jaunimu iki tikrosios pensijos.

Išgirdęs apie premijos paskyrimą šv. Mykolas longo vitražų pilingavo galva ir tarė: „Visiškai sutinku su jūsu pasirinkimu“.

Išleisti Lietuvos krikščionybės jubiliejinį metų giesmyną

Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus komitetas, vyskupas Paulius Baltakis, O.F.M., pritarus, pavedė Lietuvos muzikos sąjungos Muzikinei komisijai paruošti jubiliejinį metų bažnytinio giedojimo planą ir koordinuoti jo vykdymą, ypač pagrindinėse iškilmėse birželio mėnesį Romoje ir lapkričio mėnesį Chicagoje. Šio lietuvių tautai ypatingo įvykio proga Muzikinė komisija nutarė apsiriboti lietuvių kompozitorių kūryba.

Pagal Muzikinės komisijos planą, pagrindines mišių giedotines dalis (Kyrie, Gloria, Sanctus ir Agnus Dei) ir keletą sudėtingesnių giesmių gieda tik chorai. Kitas mišių giesmės (Žangos, Aukojimo, Komunijos ir Užbaigimo) ir visus mišių eigos giedojimus gieda mišrus choras kartu su visa bažnyčia, kur choras gieda pilną harmoniją, o žmonės tik melodiją. Šios rūšies giesmėms Muzikinė komisija paruošė du giesmynus, vieną chorams, antrą, kuriame pateiktos tik giesmių melodijos ir žodžiai, bendram visos bažnyčios giedojimui.

Bažnyčios vadovybė pastaruoju metu, ypač šiais jubiliejiniais metais, skatina bendrą visos bažnyčios giedojimą įprasminant kaip nedalomą šv. mišių liturgijos dalį. Parenkant giesmes buvo atsižvelgta, kad jos būtų prieinamos masiniam giedojimui ir kartu prasmingos šiam įvykiui. Dalis jų yra visiems žinomos, tradicinės, populiarios giesmės. Kitos mažiau žinomos, bet patrauklios savo melodingumu. Muzikinė komisija stengėsi išlaikyti balansą tarp naujesnių ir senųjų giesmių.

Abu giesmynai apima tas patias giesmes ir ta pačia tonacija, išskyrus Stepo Sodeikos „Tėve mūsų“ ir Jono Govedo specialiai jubiliejaus proga sukurta giesmę „Kristui Karaliui“, kurias gieda tik choras ir jos yra tik choriniame giesmynė. Dauguma ben-

dro giedojimo giesmių yra truputį pažemintos, kad būtų lengviau susirinkusiems giedoti. Iš viso yra 18 giesmių choriniame giesmynė ir 16 bendro giedojimo giesmynėlyje. Šalia to abu giesmynai turi ir mišių eigos giedojimus (Aleliuja, Amen, aklamacijos ir t.t.).

Abu giesmynai jau išleisti. Kaina: choro giesmynas — 5 dol., bendro giedojimo — 1 dol. Užsakyti galima šiuo adresu: Lietuvos krikščionybės jubiliejaus, 5620 South Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636. Tel. (312) 737-8400. Čeki rašyti: Lietuvos krikščionybės jubiliejaus. Taipogi galima užsakyti „Drauge“, 4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629. Tel. (312) 585-9500.

Chorų giesmyno metrika

Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus giesmės chorams. Jubileje of Lithuanian Christianity — Hymns for Mixed Choir. Imprimi potest: Paulius Baltakis, D.D., O.F.M., vyskupas lietuviams katalikams išėjusioje.

Giesmės atrinko ir medžiagą paruošė Lietuvos muzikos sąjungos Muzikinė komisija: Rita Klionienė — pirmininkė, Algirdas Bielskus, Juozas Kreivėnas, Viktoras Ralys, Kazys Skaisgirys, Leonardas Šimutis, Dalia Viskontienė. Gaidis ir tekstą surinko Kazys Skaisgirys. Korektūrą atliko Rita Klionienė. Viršelį — Snaigės Šileikienė. Išleido Lietuvos krikščionybės jubiliejaus komitetas (pirmininkas — Jonas Kavaliūnas). Spausdino „Draugo“ spaustuve, 4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629.

Chorai skatinami giesmynus užsisakyti (patartina abudu) ir nedelsiant pradėti mokytis nežinomes giesmes, ypač Jono Govedo „Kristui Karaliui“.

Pagalbinė kasetė chorams

Muzikinė komisija taipogi paruošė šio giesmyno rečiau giedamų giesmių kasetę, kurios tikslas yra pateikti chorams bendras gaires dėl giesmių tempų, dinamikos bei apytikrės interpretacijos, idant pasirošimas giedoti jungtiniuose choruose būtų kuo daugiau suvienodintas. Ši kasetė skirta tik kaip pavyzdys chorų vadovams, bet ne viešam naudojimui. Kasetės įreikdavimas atliko Clevelando Dievo Motinos parapijos choras, vadovaujamas Ritos Klionienės, ir Toronto lietuvių choras „Volunge“, vadovaujamas Dalios Viskontienės. Įreikdavimai padaryti repeticiju metu ir be specialių technišku sąlyga.

Kasetės kaina — 5 JAV dol. Užsakyti galima anksčiau nurodytu „Lietuvos krikščionybės jubiliejaus“ adresu.

Lietuvių muzikos sąjungos Muzikinė komisija

Lietuvių dailininkų kilnojama paroda

Čikagiskės „Galerijos“ suorganizuota kilnojama meno paroda, kurios pirmoji stotis buvo Čikaginio galerijoje, Chicagoje (vasario 20 - kovo 8 d.), gavo kvietimus aplankyti šias lietuvių kolonijas Amerikoje ir Kanadoje: Washingtoną (kovo 22 d.), Brooklyną (kovo 28-29 d.), Detroitą (gegužės 23-24 d.), Torontą (gegužės 30-31 d.). Pasitarimai vyksta su Petro Regino galerija „Nemunas“ Ganaquo mieste Kanadoje ir su Kultūros kongreso vadovybe, kuri kviečia išstatyti lietuvių dailininkų darbus 1988 metais organizuojamame Kultūros kongrese Toronte. Kilnojamos lietuvių dailininkų parodos reikalinga galima kreiptis į čikagiskės „Galerijos“ vedėją Algimantą Kežį, 226 West Superior Street, Chicago, Illinois 60610. Tel.: 312-749-2843.

Režisieriau, prašom į sceną

Keli žodžiai apie Jurgį Blekaitį

MYKOLAS DRUNGA

Lietuvos teatras — yra kuo didžiulius...

Ta girdime iš dažno, pargrižusio iš viešagės Vilniuje (ir žinoma, suspėjusio to teatinio gyvenimo paragauti). Labiausiai širdį kutena, kai toks Arthur Miller neprašomas leptelia, kad Lietuvos scena — pasaulinio masto, net tiesiai vežk į New Yorką, ir tai su visais aktorais imtinai, nes tokių Amerikoje nerasi...

Lietuvos teatro šlovė — ne iš kelmo staigiai spirta, ne iš vakuomo atsiradusi, ne be dirvos subrandinta. Tie, kurie atsimenam Nepriklausomybės laikų Kauną (ir Klaipėdą), žinom, jog jau ten ir tada buvo bepradedanti augti lietuviškoji scenos tradicija — spalvinga, daugiakryptė, tiesa, su usnim, bet ir su kritišku pajutimu, kad tokių yra ir reikia jas rauti. Vienas tos besiformuojančios tradicijos avanpostas — ir, kagi, teatrinės samonės kaitriaušioji virtuvė — buvo profesorius Balio Sruogos vadovaujamas Lietuvos universiteto teatro seminaras, pakreipęs visą tolimesnio mūsų scenos meno vystymosi eiga gilesnio pažinimo, didesnio profesionalumo linkme. Ir štai šioje virtuvėje sirpo ir kaito šiemetinis mūsų (čia, išėjusioje) teatrinės premijos laureatas Jurgis Blekaitis. Ilgai jam teko tokios premijos laukti (tai turbūt jo gyvenimo pirmoji). Ilgai laukti — už ilgų metų darbą.

Jurgis Blekaitis 1944 metais išėjo iš Lietuvos su teatrologo diplomu rankoje ir su Vilniaus miesto (1940-41) bei „Vaidilos“ (1942-44) teatrų aktorius patirtimi užantye. Išėjo, pasiėmęs su savim ir aną teatrinio aukuro ugnele, kurią perkėlė į Vakarus, kad ji čia įsiliepsnotų ir liudyty, ka praradome, ka išsaugojome. Dešimtį metų ji galingai liepsnojo, Jurgio Blekaitio ir jo bendraamžių kurstoma, kurį tarpa gal net stipriau ir šviesiau,

nei stalininio speigo pustomame Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Klaipėdoje... Bet kai pradėjome keltis iš butų ir rezidencijas, paskui — iš bridžportų ir market-parkus, o galiausiai — iš urbių ir suburbijas, ji ėmė lyg ir blesti, silpnėti. Pačiu kritiškiausiu momentu teatrinio originalumo ir brandumo fakelą iš mūsų ir vėl perėmė tautos kamienas — Lietuva. Bet nors išėjusio lietuvių teatras anaipol dar nėra miręs, ir jo padangėje teberyškų vienas kitas stambus šviesulys (Toronto, Hamiltono, Los Angeles kolektyvai, Lietuvių opera, Antras kaimas ir kt.), — jis vis dėlto prie geriausių norų nebeplaka ta pačia audringa gyvybe, kuri iš jo tryško kaip tik tada, kai jame šiemetinio režisieriaus Jurgis Blekaitis.

Ir kur jo nebūta! Ar tai po Europos išvietintųjų stovyklas lekių detmoldiški „Aitvaras“, ar tai žiedus krovė Hanau įsikūręs „Atžalynas“, vėliau persikėlęs į Ameriką ir čia susijungęs su Chicago Lietuvių teatru, — visur režisieriaus postuose darbavosi Blekaitis, išvesdamas į lietuviškąją sceną tiek senų, tiek niekad anksčiau dar nestatytų veikalų. Vienas po kito rampos šviesą išvydo Blekaitio parengti, plačiai repertuarinė skale nusmaigintys statymai, kaip antai „Bubulis ir Dundulis“ (1946), „Generalinė repeticija“ (1948), „Tariamasios liginis“ (1948, 1950), „Raketa ir mėnulis“ (1949, 1950), „Živile“ (1950), „Našlaitė“ (1951), „Anna Christie“ (1952), „Pabėgėliai“ (1953) ir kiti. O Amerikoje Blekaitis dirbo ne tik su čikagiskiais — suaugusiais ir jaunimu (Chicago vaikų teatras), bet ir su Montrealio dramos teatru ir Brooklyno lietuvių dramos studija („Milžino paunksmė“, 1953; „Jupiteris juokiasi“, 1954), net ir su New Yorko Naujuoju rusų teatru bei amerikiečių „Showcase“ trupe. O kur dar vėliau Chicagoj statytos Kosto

Ostrausko pjesės „Pypkė“ ir „Žaliojo lankelė“, 1964; „Duobkasiai“, 1966), neminint gausybės draminių rečitalių, koncertinių pastatymų, visokių siomis progomis vadinamųjų „meninių dalių“ parengimo. Šurmulingos Blekaitio teatrinės veiklos mes čia iki smulkmenų nesužymėsime ir be pasiknaisiojimo po archyvus net negalėtume sužymėti. To turbūt negalėtų padaryti ne pats jos kaltininkas Jurgis Blekaitis — tokia jau buvo ji plati ir šakota.

Ir net po to, kai gerbiameis režisierius nebegalėjo visą laiką skirti niekuo kitu, kaip tik moraline satisfakcija atlyginamiems scenos darbu, jis teatrinio baro neapleido. Būdamas „Amerikos balso“ Washingtono lietuvių skyriaus rektoriumi, rūpinosi lietuviškųjų laidų dailiuoju apipavidalinimu, specialiomis progomis literatūrinių programų paruošimu. Ir jau nuo Lietuvos laikų visą laiką teatrinėmis, literatūrinėmis temomis rašė ir spaudą. Jo sulingas, svarus žodis išsitraukė po *Literatūros lanku*, *Aidu*, *Margučio*, *Metmenu*, *Naujienų*, *Draugo* puslapius. Spejo kurti ir poezijos, kurios lig šiol paskelbė du kritikai įvertintus rinkinius (*Vardai vandenimis ir dienoms*, 1954; *Rudens ritmu*, 1979). Šitaip dirbdamas, liko kukliu, substančios žmogum, nesiveržusiu į jokią reklamę viešumą (nebūdinga aktorius ir režisierius, tačiau Blekaitis — ne tipingas aktorius ir režisierius).

Šie metai — Blekaitiui neeiliniai. Jis mini 70 metų amžiaus sukaktį, neseniai išėjęs į pensiją po ilgo stažo „Amerikos balse“. Tačiau netikime, kad jis poilsaus, nors būtų to ir kelis kartus nusipelnęs. Tegu Premijų šventė balandžio 4 d. jam būna prologas į gimtadienio šventę liepos 8 d., o premija — ne kūrybinė paskata, kurios jam nereikėjo ir nereikia, bet pavėluotas ir nepakankamas visuomenės aciu už tai, ką jis vėliau Chicagoj statytos Kosto

Jurgis Blekaitis

Nuotrauka Jurgio Jankaus

Balio Sruogos „Kazimieras Sapiega“ Vilniaus teatre ir baltų dramų antologijoje

Balio Sruogos istorinės dramos „Kazimieras Sapiega“ 100-tasis pastatymas teatro scenoje pažymėtas šių metų vasario 25 d. Vilniaus *Tiesoje*, Nr. 47.

Tas pats kūrinys, išverstas į anglų kalbą, yra išspausdintas baltų dramų antologijoje *Fire and Night* (Prospect Heights, Illinois: Waveland Press, Inc., 1986). Antologiją redagavo Illinois universiteto profesorius, lietuvių teatrologas ir režisierius dr. A. Straumanis. „Kazimieras Sapiega“ iš lietuvių kalbos išvertė Kristina Sabalyte, o įvadą — jai

paruošė Jurgis Blekaitis. (Šioje naujausioje estų, latvių ir lietuvių dramų antologijoje taipgi yra įdėta ir latvių rašytojo Ziverto drama apie Mindaugą „Power“ („Vara“) ir Justino Marcinkevičiaus pjesė „Mindaugas“.) Stambi nauja studija apie Balio Sruogos kūrybą buvo išleista Lietuvoje praėjusiais metais Lietuvos TSR mokslių akademijos lietuvių kalbos ir literatūros instituto. Tai Algio Samulionio 427 psl. knyga *Balys Sruoga* (Vilnius: Vaga, 1986).

K. D.

Poezija — vilties ir gyvybės šaltinis

ALĖ RŪTA

Poetas Bernardas Brazdžionis vienos premijos proga (1954 m.) sakė: „Pavienių rašytojų ir kartų kova yra maratono bėgimas su kūrybos ugnimi“. Štai jis dar kartą laimėtojas! Jau 63-čius literatūrinio darbo ir kūrybos metus nešas tą ugnį ir nauju rinkiniu *Po aukštaisiais skliautais* užsipelnęs Lietuvos Bendruomenės literatūros premiją. Tuo laiku jis dar kalbėjo:

„Mano poezijos žodis kartais rūstus ir negailestingas, o kartais kaip Mozės lazda, norintis iš uolos išskelti gyvybės šaltinį“.

„Mes neturime pereiti į emigrantų stadiją; esame ir turime likti gyva — atplėsta, bet niekur nepripriginti lietuvių tautos dalis. Mūsų širdys tebūna vaisinga dirva, kur auga lietuviški javai, ošia lietuviški medžiai...“

Poetas gimė 1907 metais Stebeikėlių kaime, neturtingoje šeimoje. Mokėsi Biržų gimnazijoje. Jau nuo 14 metų pradėjęs eiliuoti, o 17 metų jaunuolio žodis jau spausdinamas: 1924 m. — *Pavasary*, 1925 m. — *Ateityje*. Būdamas literatūros ir pedagogikos studentu Kauno universitete (1929-34 m.), redagavo *Ateities spindulius*, J. Brazaičio ir J. Stebeikio slapyvardžiais rašė knygų recenzijas, kurias spausdino *Zidinyje*, *Naujojoje Romuvoje*, *XX-tame amžiuje*. Vėliau redagavo *Dienovidį*, dirbo „Sakalo“ knygų leidykloje, buvo Maironio muziejaus vedėju. Kaip poetas garsėjo tada rinkiniais *Amžinas žydąs* (1931), *Krintančios žvaigždės* (1933), *Ženkla ir stebuklai* (1936), *Kunigaikščių miestas* (1939). Taip pat, Vytės Nemunėlio vardu, leido žaismingos poezijos vaikams knygeles. Okupacijų priverstas palikti Lietuvą, svetur duona pelnėsi sunkiu darbu. Pasirodė rinkiniai *Svetimi kalnai*, *Šiaurės pašvaistė*. Atvykęs į Ameriką (1949 m.), Bostone dirbo įvairius darbus, vėliau — Los Angeles nuo 1955 metų iki pensijos redagavo *Lietuvių dienas*. Išėjo nauji poezijos rinkiniai: *Didžioji kryžkelė* (1953), *Vidudienio sodai* (1961) ir rinktinė *Poezijos pilnatis* (1969), naujos Vytės Nemunėlio knygelės; kuriamas ciklas „Vaidila Valiūnas“. Redagavo žurnalus, antologijas, vadovavo Lietuvos rašytojų draugijai, rašė recenzijas. Yra gavęs daugelį premijų.

Bernardo Brazdžionio kūryba nelengva aptarti; į ją reikia įsi-jausti. Ji didžiai paveikė tiems, kurie gyvena panašiais idealais ir siekia, kaip pats poetas. Ankstyvoji lyrikė Brazdžionis buvo rimtas; tik stipria ironija kartais apnuogindamas jo epochos veidmainystes. Pensijos amžiuje, ypač persikėlęs į Vistą, jis nuo ironijos pasuko į lengvą humorą, kartais akimirksniu sugalvodamas meistriškos formos kalambūrijų, dedikacijų, epitafų... Ir tai nerodė išsivysimo žymų, bet nuolatinį atsinaujinimą ir pastabumą sąlytyje su pasauliu. Pastebi tai ir Rimvydas Šilbajoris (*Perfection of Exile*): „Brazdžionis, tęsdamas savo poezijos aistringą kelionę ir gilindamas ją vis naujais įspūdiiais, jau pasiekė, kad jo balsas suskamba frostiška (Robert Frost) žemdirbio išmintim ir sveiko šypsno atspalviais“. Nuolatinį vėlyvesnio amžiaus kūrybingumą rodo ir jo „Vaidila Valiūnas“, pradėtas nuo Lietuvos okupacijų ir tęsiamas. Apie tai autorius pasisako: „Mano lyrinis herojus Valiūnas kartais panašus į karaliaus dvaro juokdarius...“ „Tai dalis mano poezijos, kuri netelpa į gryniosios poezijos rėmus; ji angažuota viename tikslui: laisvės ir pasipriešinimo prieš dvasios vergiją, prieš komunistinę diktatūrą“. Valiūno žodis įvairus: nudažytas lyrika, graudus kaip rauda, o kartais — ironija ir satyra; tai žodis —

Bernardas Brazdžionis. Nuotrauka Vytauto Maželio

ginklas, tai bandymas susiliesti su kovojančia tauta.

Bernardo Brazdžionio poezija iš pat pradžių pasižymėjo drąsa, originalumu, kūrybine galia. Jis lauzė Maironio klasikinę eilėvėją, bandė religinį pasaulėvaizdį jungti su prozaizmais (gal kiek Trečio fronto ir Keturių vėjų įtakoje). Tai buvo gilinimasis į religines ir bendražmogiškas temas. Lietuvos dangui naujantis, vis labiau ėmė gilintis į patriotiką, grįžo pamazų prie klasikinės eilėdaros, išvystė melodinio intonavimo tradiciją, pasikartojančių žodžių ir garsų ritmingą laipsnavimą; bet jis nesirėmė liaudies dainų atgarsiais ar kaimo buitės realijomis, kaip kiti neoromantikai (Antanas Miškinis, Kazys Inčūra, Aistis). Šventas Raštas — jo vaizdingų parafrazių šaltinis. Pradžioje buvo su skambėjusi ir socialinio jausmo gaida, o būdamas svetur prabilavo ir pilietinėmis temomis, paliesdamas ne tik savųjų, bet ir neteisingojo pasaulio sąžines. Tokį didelį, įvairų jo poezijos indėlį stiprina ir produktyvumas.

Nors tauta poetą pripažįsta ir gerbia, bet okupuoto krašto literatūros kritikams jis dažnai užkliūva... Tiesa, šiemet Vytautas Kubilius (*Gimtajame krašte*) pripažįsta jo reikšmę lietuvių poezijos raidoje ir sumini keletą eilėraščių, esą įeinančių į antologinį lyrikos fondą. O anksčiau, poetui nuo okupantų pasitraukus, jo vardas buvo niekinamas ir ignoruojamas, arba jis dekadentiniu poetu vadinamas. Neteisingi buvo tie kritikai ir tada, kai rašė apie Bernardą Brazdžionį: „Mirties, kapų paveikslas jo poezijoje užima centrinę vietą...“ Arba: „...į gamtą, pasaulį, meilę klerikalinis poetas žiūri kaip į praeinančius, dėmesio nevertus dalykus...“ (*Literatūros istorija*, III tomas, II dalis).

Tai iškraipymas ir suniekinimas. Iš tikro pagrindinė Brazdžionio tema — Dievo ir dvilypio žmogaus, kuris — „kaip dūžianti lėlė“, bet ir nemarus transcendentijos siekimo; toks žmogus poetui kelia nuostabą, rūpestį ir nuogandą. Niekas kitas nebuvo

iškęs tokios dramatiškos žmogaus didybės, kaip Brazdžionis (1937 m.) eilėraščiu „Per pasaulį keliauja žmogus“; tai himnas žmogui, kurio neprašė Eduardas Mieželaitis (1962 m. — „Žmogus“), nei kas kitas. Nors individa juntamas trapumas, bet čia Brazdžionio žmogus — neramus, kontrastingas, veiklus, dramatiškas, kurio gyvenimui nuolat įtampos suteikia Kristaus šviesa, susidūrusi su tamsos paslaptim. Negali marksistai prikišti Brazdžionui ir fašistinio nacionalizmo, nes „Paskutinio pasmerkto miriop žodis“ parašytas 1939 metais, tautininkų laikais. Bernardas Brazdžionis patriotiko (kuri gali kitiems virsti sekluma) atrado savo galių svorį ir gyli, kūrybines versmes išliedamas originalia, dramatiška forma, išsiskiriančia iš kitų šio laiko poetų. Jo *Svetimų kalnų*, *Šiaurės pašvaistės*, *Didžiosios kryžkelės* poezija be patriotikos pasižymi ir kitais jausmais: teisybės ir teisingumo ilgesio, protesto, nusivylimo, laisvės šauksmo, vilties, nostalgijos, maldos, žmonių meilės... Ir savo išraiškos forma jis gali būti: švelniai diskretišku, mįslingai susimąsiu-siu, atvirai maldingu, elegiška graudžiu, iškalingai dramatišku, net ironišku. Jo idėjos ir išvirsinė išraiška sutampa formos organinėje vienybėje.

Religinė jo poezija — nebūtinai giesmė, o eilėraščiai kupini puošmenų, pranašingai rūstūs; iš čia gal ir pranašo vardas. O patriotiko, tautos grėsmių akivaizdų, poetas — pranašiškas patriotas, šaukiąs tautą į naujus kelius, šaukiąs „lietuvių burtis prie lietuvių“, išieviams nuolat primenaš „tėvų sodybos žiburėlį“. Jis ne tik apdainuoja momentą, bet sukuria ir galingas vizijas, atskleidamas jose tautos kelia ir ateitį. Jei Maironis vadinamas tautinio atgimimo dainium, tai Brazdžionis — šauklys, skatinas tautą kovai, niekadą neprarandant vilties. Jam lyrika yra prasminga savęs išraiška ir meditacija apie žmogiško gyvenimo misles bei kilni tarnyba savai

(Nukeita 14 psl.)

Bernardas Brazdžionis

ATAKĖ ŠALTINIAI

Atakė šaltiniai ir gilios paversmės
Kaip angelo akys suspindusios ten, —
Kada jus išsėsim, kada jus išgersim,
Išbridę kitų atminimų krantan

Iš dugno, kuris, tartum žiedas, be galo,
Kur mūsų vaikystė nuskendusi verkia,
Iš upės, kuri per pavasarį teka
Laiminga,
Žaisminga,
Škaisti
Ir jauna...

Ten luotas anuomet kaip sapnas apvirto,
Ten duburio dugnas dainuoja pražydęs
Viršūnėm laukinių baltų ovelų.
Mėnulis ten dūli, pabėgęs nuo mokslo
Raketų, jo miegui sudrumst paleistų...

Ten skundžiasi žemei aušrinė, praradus
Meilutį ir vaikšto po dangų viena,
Tarytum tą rytą netekusi žado
Netekus prasmės alalumo daina...

O kas iš nakties tą beprasmį pasaulį
Išneš, kaip užvirusios versmės kad neša
Pavasario tyrą sidabro peizažą,
Kas skūs kaip skundžiasi žemei ir saulei
Netekus prasmės
alalumo daulėlio daina.

Skambėkite naktys, kaip Arktika šaltos,
Papylusios vakaro ūkanų piena,
Gil, žalčio gelmuo, kuris išlakei baltą,
Nesudrumstą meilės sapnais mėnėsiena...

Giedokit, lakštingalos, giesmę pradėtą
Senais ir žilais Herodoto laikais, —
Te jūsų giesmė žemės dangų žadėtą
Uždegs, ir nuo jos okeanai užkais!

Ateikit, o gintaro girios geltonos,
Iš Tacito raštų, seniai užmirštų...
Slamėkit šilkinės laukinės aguonos
Ant upių (senų ir bevardžių) krantų.

Ten sapnas anuomet, kaip luotas, apvirto,
Ten vaikšto jaunystė viena ir liūdna,
Ten skundžiasi poetas
tarp metų ir mirtų,
Ten verkia poetas mielos negirdis,
Tarytum Antanas Vienažindys,
Kad smilgom apaugo pas mylimą takas,
Tarytum netekus
prasmės
alalumo-saduto-daulėlio daina.

PAVASARIO MIŠIOS

Toksa migdolų tų pusnės baltumas,
Lyg atnašautų kanaaninkas Tumas

Saulutei tekant, rytą prieš šešias,
Šventas pavasario mišias...

Į žiedus žvelgdamas ir aš, ir aš imu
Nuteikti sielą sniego baltumu.

Ir mano džiaugsmas, lygsvaros netekęs,
Tartum magnolijų pražysta kekės...

Ir skausmas, virtęs kaktusu dygiu,
Šalikėse metosi — regiu.

BURTININKAS

O Viešpatie, argi ne tu
tuos kedrus auginai,
Ne iš tavų gelmių
šaltiniai semia srovę jauną,
Argi ne tavo galvą puošia kloniai ir kalnai,
Ne tu mūsų sodus puošia flora irgi fauna?

Argi ne tu
sausas palaistai vynuogynus,
Argi ne tu lakštingalą giedot išmokei?
Argi ne tavo išmintį
regiu žvaigždynus,
Ar vasaros džiaugsmo
girdžiū ne tavo juoką?

Argi ne tu laukų lelijų rytą gyvenį,
Argi ne tu jos žiedą tamsią naktį saugai?
Argi ne tu kaip burtininkas sėdamas eini, —
Ir mūsų mažos dienos amžių metais auga?

O Viešpatie, argi ne tu jaunystę dovanojai
Ir potvynius,
kad eiti upės iš krantų?
Dangų atėmęs rojų, žemėje sukūrė rojų —
Argi ne tu?

VYŠNIŲ SNIEGAS

Mes kiekvienas jaunystėj gal esam padarę po nuodėmę,
O kartais po dvi net iš karto.
O po to dangui, kaip kunigui, guodėmės
Kur nors gale kluono prie Milvydo jaunos dukterėčios vartų.

Bet pamatę, tartum mergaitę, pražydusią pirmą purieną,
Į balą ibridom su batais (išbaidėm varlekus) ir skynėm.
Arba išjoję naktigonėn, gėrėm dideliais gurkšniais daubų
menėsieną,
Kaip arkliai nuo ramunų rasas braukia šnervėm gelsvai
gelumbinėm.

Mūsų nuodėmių skaičių težino pagonių paparčiai,
O didumą — gal žemė, gal Dievas, gal niekas!
Visos pievos žydėtų, jei po pievas pabučiavimus tavo
paberčiau,
Ir ištirptų kaip vyšnių (čerešnių) pavasario sniegas.

DIENOS IR DRUGIAI

Krinta mūsų dienos
kaip drugiai į ugnį,
Vysta mūsų širdys
po jausmų šalną;
Stosi prieš bedugnę,
žvelgsi į bedugnę,
Šoksi per bedugnę
ir tau bus gana...

OLEANDRŲ ŽYDĖJIMO METAS

(Currento calamo)

Vista, California, pažasty San Diego.
Perkam vieno akro sodą riešutų.
Oceanside pakrantė plaka putą sniego.
Saulės, šlapio vėjo pernelių apstu.

Saulę gauda vešlūs lapai avokadu,
Kaktusas, va, merkia palmei vis-a-vis.
Vakarop cikadų klausomės be žado.
Žiburiuos pakalnė dangiška žavi.

Mirga Vakarinė viršum San Clemente,
Minga ir pasaulis, toks nebežgrasus...
Tik dabar, atrodo, pradėdam gyventi,
Pensijon paleidę rūpestį visus.

Po beržais susėdę geriam Čibo midų,
Valgom ožkų pieno sūrį su medum.
Ir nebijom smogu, nei piktų Temidų,
Ir dėkojam Dievui, tikim vėl žmogum.

Oleandrų krūmai kraustosi iš proto, —
Confetti con fuoco beria pakelėm,
O aš visą šitą žemės džiaugsmo puotą
Sudedu linksmai lietuviškom eilėm.

RUDENS REMINISCENCIJOS

Eidamas Mojavos dykuma gelsva
Aš atsiminiau geltoną sverių lauką,
Aš atsiminiau, kaip geria Lietuva
Tirštą ryto rudeninio miglą.

Kaukai
Iš visų šermukšnių raudonu,
Tartum burkštino karolių, uogas renka,
Sudeda ir saugo prie užgesusio ugniakuro po vasaros dienų...

O žilvitis upės srovei duoda ranką
Ir pro įmerktus į vandenį pirštus
Bėga bėga debesys pilni nakties benamio varnų...
O žilvitis, tartum pradėjęs (daug žadasi) poetas,
purtydamas plaukus nešukuotus ir tirštus,
Deklamuoja Degutytes išverstą Verharną.

Skęsta žingsniuose tylos Mojavos dykuma gelsva,
Skęsta gėstančio saulėleidžio gaisuos iškeltos Jošua
žvakidės tartum aukai,
O pro tylą ausyse, man rodos, kyla amžinoji Lietuva, —
Šoka kaktusai su laumėm, šoka palmės su žemėpačiais ir haukais.

RADINYS

Mes radom ją — amžiuos iğludusią gintaro gelę,
Mes radom kaip rudenį raudantį stagarą, sausą per lietu,
Mes radome tautą, kuri buvo mirus ir vėl prisikėlė,
Mes radom nedidelę didelę Lietuvą.

Sustojo karaliai, išvydę dainuojančią Baltiją,
Ir stebisi gyminu tautos tautose neregėtu —
Ir išplaukė išplaukė ji kaip undinė gintaro valtyje
Į didįjį viešpačių ringą iš mažojo geto.

O mes ją, ramovius šventų vaidilutę Ramintą ar Gintą,
Mes ją, numylėtinę protėvių dievo Perkūno,
Nuo bado, nuo maro, nuo karo dievų vieno Dievo ramintą
ir gintą
Per visą gyvenimą nešam kaip sėnarį savojo kūno.

(Iš premijuoto rinkinio *Po aukštaisiais skliautais*.)

Kun. dr. Juozas Prunskis — Žurnalisto premijos laureatas

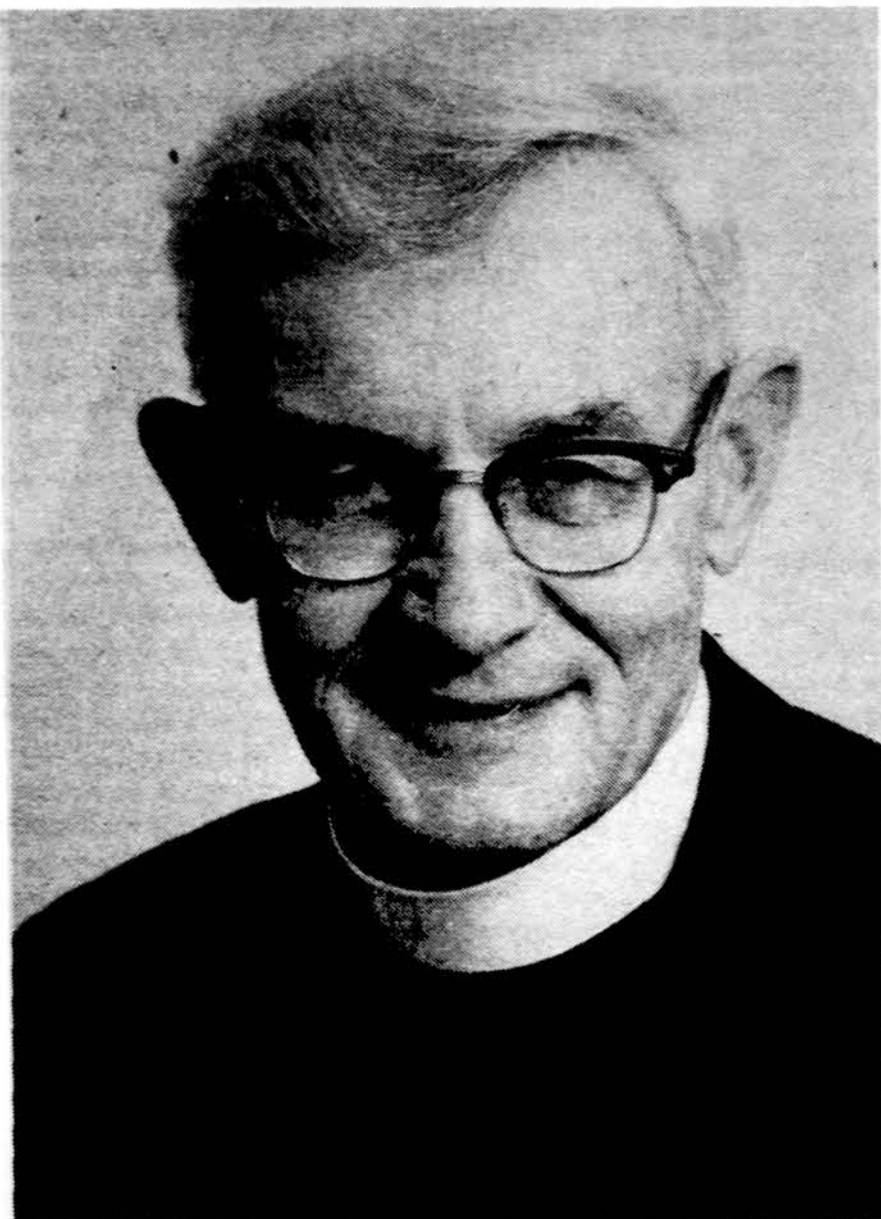
VACYS ROCIŪNAS

Mūsų išeivijos periodinės spaudos skaitytojams Juozas Prunskis, J. Daugailio, J. Žvilbučio, J. Pr. — pavardė, slapyvardžiai, inicialai gerai ir plačiai pažįstami. Jo vedamųjų, straipsnių, komentarų, apžvalgų užtikame beveik visuose mūsų laikraščiuose ir žurnaluose.

Nedaug teturime mūsų spaudos darbuotojų, kurie daugiau kaip 50 metų būtų šios tarnybos tautai sąžiningų ir nepavargstančių narių eilėse. Jei surinktume visus kun. dr. Juozas Prunskio rastus, susidarytų daug tomų. Nors jau gerokai įžengęs į 80-sius amžiaus metus, jis ir toliau pasilieka laukiamas ir labai reikalingas ne tik mūsų, bet ir angliškai kalbančiai visuomenei pokalbininkas Lietuvos ir lietuvių tautos opiais reikalais. Jo, kaip redaktoriaus, daugelio knygų autoriaus, žurnalisto dėmesys niekada neatitrūko nuo mūsų išeivijos pagrindinių uždavinių — Lietuvos laisvės ir išeivijos tautinio išlikimo.

Spaudos darbuotojams pagerbti JAV LB Kultūros taryba įsteigė žurnalisto premiją. Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba šiai pirmajai premijai pasiūlė aštuonis iškilusius mūsų žurnalistus. Premijos komisija sudaryta iš LŽS valdybos narių Vlodo Bakūno ir Juozo Kojelio ir JAV LB Kultūros tarybos narių Vinco Akelaičio, Vacio Rociūno ir Algio Rukšėno, balsų dauguma 1.000 dol. premija paskyrė veteranui žurnalistui, redaktoriui, knygų autoriui ir mecenatui kun. dr. Juozui Prunskui.

Komisija, įvertindama jo nuopelnus lietuviškai žurnalistikai

Kun. dr. Juozas Prunskis

ir jį pagerbdama jo garbingo amžiaus bei išvermingo darbo sukaikių proga, taip pat jungiasi su nuosirdžiais jam linkėjimais — likti mūsų pirmiausių spausdinto žodžio kūrėju ir darbuotoju eilėse dar ilgus metus!

Žurnalisto gyvenimo kelias

Kun. dr. Juozas Prunskis gimė 1907 m. gruodžio 22 d. Žvilbučiu

kaime, Daugailių valsčiuje, Utenos apskrityje. Baigęs Rokiškio gimnaziją, pamokytąjį dvejus metus pradėjo mokykloje, istojė į Kauno kunigų seminariją, ją baigęs buvo 1932 m. išvinstas kunigu. Vytauto Didžiojo universitete studijavo teise.

Tiktai dvejus metus išbuvus Kupiškio parapijos vikaru, vidurinės mokyklos kapelionu,

buvo pakviestas Kauną į *Mūsų laikraščio* redakciją (1935-36). 1936-39 metais — XX amžiaus vyriausiasis redaktorius. 1939-40 metais — Katalikų veikimo centro spaudos direktorius. 1940 metais pasitraukė iš okupuotos Lietuvos. 1943-45 metais — Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos spaudos direktorius. 1945 m. Amerikos katalikų universitete, Washingtone, gavo bažnytinės teisės daktaro laipsnį. Nuo 1948 iki 1972 metų — *Draugo* redaktorius, čia jis dvylika metų (1949-61) redagavo *Draugo* kultūrinį priedą. Lietuvių enciklopedijos žurnalistikos skyriaus redaktorius. Penkerius metus (1964-69) *The Marian* redaktorius; 1972-74 m. redagavo *Laivą*. Nuo 1959 m. žurnalistikos destytojas Pedagoginiame lituanistikos institute Chicagoje. Nuo 1974 m. iki dabar tebėra Amerikos lietuvių tarybos informacijos vedėjas.

Gyvenime kun. Juozas Prunskis yra daug keliaus po Europą, Azijos kraštus, Afriką, Australiją ir Pietų Ameriką ir savo įspūdžius aprašęs mūsų spaudoje. 1980 metais dalyvavo Madride Helsinkio pakto peržiūros konferencijoje ir 1986 metais Vienos Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje.

Tai labai sausi, šikiški duomenys, byloja, kad žurnalisto Prunskio plunksnai nebuvo duota nei progos, nei laiko išdėstyti. Ir jo gyvenime, be kunigo pareigų, didžiausias dėmesys skiriamas žurnalistikai, redagavimui, knygų rašymui. O visų šių darbų rezultatai yra imponantiški, jo raštų reikšmė mūsų politiniams, religiniams, kultūriniais siekiams daugelio labai vertinama, keliamos idėjos respektuojamos.

Laureatas-mecenatas

Laureatas kun. dr. Juozas Prunskis yra vienas iš unikumų mūsų raštijoje ir kultūrinio-religinio gyvenimo apraiškose. Pristatant žurnalisto premijos laureatą, negalima tylomis pro jį praeiti ir kaip didelį mecenatą, fondų bei premijų įkūrėją. Jis, atiduodamas savo darbą, talentą ir laiką savo tautai, o visų šių pastangų finansinį rezultatą tai pačiai tautai grąžindamas atgal, tampa altruistinės tikrovės sekiniu pavyzdžiu.

„Dabartinė okupacija yra sunkiausia mūsų tautos priešpajda, kokią ji yra turėjusi istorijoje, o žmonija prigryveno laikotarpį, kada didžiausias pavojus grąšina krikščioniškai civilizacijai bei tautai ir pasaulio laisvei. Todėl turime aukoti savo laiką, jėgas ir lėšas išsaugoti tai, kas mūsų tautai ir visai žmonijai brangiausia“ — kartą yra pasakęs kun. dr. Juozas Prunskis. Tai ir bus turbūt vienas iš pagrindinių jo gyvenimo akstų savanoriškai prisidėti nuoširdaus davėjo vaidmeniui. O ta davėjo dovana jau siekia gerokai daugiau kaip šimta tūkstančių dolerių.

Pats mecenatas, labai taupiai gyvendamas, stengiasi remti krikščioniškos kultūros ugdymą. Jis pats turėjo daug progų patirti kaip kruvinai tironiška yra ateitinė nacių ir komunistų sistema, kiek didelių skriaudų yra padarę mūsų tautai. Kovoti su imperialistine, vergija nešančia komunizmo sistema nepakanka tikrai militarinių ir diplomatinų priemonių, o reikia ir visomis jėgomis stiprinti krikščionišką pasaulėžiūrą ir kultūrą. Tos krypties veiklai jis ir skiria ne vien lėšas, bet ir savo plunksną. Jo parašyti tūkstančiai straipsnių, parašytos ar suredaguotos knygos kalba apie būtiną reikala

stiprinti meilę krikščioniškai kultūrai, perduoti pasauliui ir istorijai pavergtos, terijamos lietuvių tautos šauksmą. Ilgų metų darbo ir patirties žurnalistas žino, kad mūsų mažos tautos jėgos yra gan ribotos, o uždavinių našta didelė, todėl savo pasisakymuose vengia tarpusavio grumtynių ir ieško būdų visas gyvasias jėgas sutelkti bendram darbui.

Premijos ir fondai

Kultūriniam ir kūrybiniam pajėgumui ugdyti kun. Juozas Prunskis jau nuo 1973 metų skiria premijas už religinius veikalus, mokslo knygas, žurnalistinį darbą, visuomeninę veiklą.

Suprasdamas mūsų periodinės spaudos darbą išeivijoje, visiems krikščioniškos kultūros puoselėjimu besirūpinantiems laikraščiams ir žurnalams Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Europoje ir Australijoje paskyrė po tūkstančio dolerių premijas (mažesnę po 500 dol.). Taip pat skyrė pinigų konkursams už laikraščius bei žurnalų platinimą. O siekdamas, kad nuo pat jaunų dienų būtų ugdomas patriotinis kūrybingumas, per daugelį metų duoda kasmetines premijas lietuvių tautinių mokyklų auklėtiniams už konkursinius rašinius lietuvių temomis, remia jaunimo spaudą.

Už žurnalistiką, mokslo darbus, religinius veikalus, visuomeninę veiklą premijos, *Draugo* romano konkursai, parama jaunimui ir moksleiviams premijos gerokai persirito per penkiasdešimt tūkstančių dolerių sumą. Premijas yra gavę: prof. J. Brazaitis, prof. J. Eretas, Vl. Butėnas, kun. Pr. Gaida (pakartotinai), Br. Kviklys, kun. J. Vaišys, prel. V. Mincevičius (Italija), Pr. Alėnas, J. Vizbaras, kun. P. Rabikauskas, dr. J. Grinius, dr. J. Girmas, dr. V. Maciūnas, dr. A. Maceina,

kun. A. Grauslys, kun. St. Yla, L. Šimutis, A. Griniene, St. Kasperas, J. Matulionis, K. Kleiva, J. Padvalstis (Argentina), V. Laurkaitis (Australija), V. Tatarūnas (Brazilija), dr. K. Čeginskas (Vokietija), kun. K. Pugevičius, V. Dorelis, J. Daužvardienė, kun. A. Rubšys, dr. V. Vardys ir daug kitų.

Mecenatas kun. Juozas Prunskis, norėdamas, kad ir po jo iškeliavimo į amžinuosius namus, būtų tęsiamas kūrybinių jėgų ugdymas ir rėmimas, yra sudaręs fondų, iš kurių palūkanų kasmet būtų duodamos premijos, ivertinančios kūrybines pastangas ir krikščioniškos kultūros ugdymą. Sudarytųjų fondų sąrašas randame: Lietuvos vyčius (5, 000 dol.), skautus (per LF) ir ateitininkus (po 10,000 dol.). Pasaulio lietuvių katalikų bendriją kasmetinėms premijoms už visuomeninę veiklą — 10,000 dol.; Lietuvių religinę šalpą — 12,000 dol. — paramai lietuvių, einančių į kunigus. Taip pat Lietuvių religinės šalpos įstaigoje deponuota 25,000 dol., kad iš palūkanų būtų duodama premija už geriausią religinį veikalą, ir šiemet toje pat įstaigoje deponuota 40,000 dol., kad iš palūkanų būtų duodama premija lietuvių leidžiamam laikraščiui, daugiausia tais metais pasitaikavusiam krikščioniškos kultūros ugdymui; o tu pačių tikslų siekiant, įvesta 1,000 dol. premija lietuvių moteriai kas antri metai. Ši reikala pavesta tvarkyti Giedros korporacijai.

Tai miniatiūrinė pirmosios LB Kultūros tarybos žurnalisto premijos laureato kun. dr. Juozo Prunskio kūrybos ir veiklos apžvalga. Jo įnašas į lietuvių raštą, žurnalizmą, kultūrinį aprašų rėmimą turėtų susilaukti platesnės ir gilesnės analizės.

Septintosios Premijų šventės laukiant

JUOZAS ŽYGAS

Premijų šventė bus balandžio 4 diena Jaunimo centre, Chicagoje. Ją rengia JAV LB Kultūros taryba, vadovaujama Ingridos Bublikės, o globoja ir darbus praveda LB Vidurio vakarų apygarda, vadovaujama Birutės Vindašienės.

Šiais metais bus įteikiamos šios premijos:

1. 1986 metų Lietuvių Bendruomenės Literatūros premija (3000 dol.) — mecenatas JAV LB Krašto valdyba.
2. Dailės premija (1000 dol.) — mecenatas Lietuvių fondas.
3. Muzikos premija (1000 dol.) — mecenatas Lietuvių fondas.
4. Teatro premija (1000 dol.) — mecenatas Lietuvių fondas.
5. Žurnalisto premija (1000 dol.) — mecenatas Lietuvių fondas.

Premijų šventės tikslas yra suteikti progą mūsų visuomenei artimai pabendrauti su mūsų kultūros kūrėjais ir darbuotojais. Kultūros darbuotojai praleidžia ilgus darbo valandas savo darbo kambariuose ar studijose, dažnai visuomenės nematomi. Labai dažnai eilinis skaitytojas ar žiūrovas visai net neįsivaizduoja, kiek reikia laiko, darbo ir pastangų, kol kūrinys gali išeiti į pasaulį. Kūrėjas išreiškia ne tik savo, bet ir tautos dvasią. Su mūsų kūrėjų dailės, muzikos ar literatūros kūriniams mes išiname į pasaulį. Jų kūrinių deka pasaulis mus daugiau ar mažiau pažįsta. Kūryba yra mūsų langas į pasaulį. Tad mes turime tą langą plačiau atverti, kad kiti galetu mus geriau matyti.

Kiekviena gėlė ar augalas, išskyrus dilgėlės ir piktžolės, yra reikalinga globos ir priežiūros. Tas pat yra ir su visokeriopu menu: menininkas-kūrėjas irgi yra reikalingas globos ir dėmesio. Vakarų civilizacijos kultūrinis palikimas, kuriuo šiandien žmo-

nija grožisi ir stebisi, neatsirado savaime. Architektai ir menininkai-kūrėjai buvo globojami karalių, popiežių, didikų ir turtingų pirklių. Didikų rūmuose vykdavo poezijos vakarai, koncertai ir teatriniai pastatymai. Daugelis didikų turėjo simfoninius orkestrus. Pastebėję kokią talentą, leisdavo jam plėtotis. Jie ne tik puoselė savo rūmus, bet miestus ir jų aikštes skulptūromis ir fontanais, statė puošnias bažnyčias ir viešuosius pastatus. Kur buvo tokios sąlygos, ten klestėjo menas ir šiandien važiuoja ten turistai ju grožėtis. Ten, kur didikai domėjosi tik medžioklėmis, girtuokliavimu ir kortomis, ten veik nieko neliko, ir tu didikų vardai visuotinai užmiršti.

Šiandien mes galime džiaugtis, kad Lietuvių fondas ir JAV Lietuvių Bendruomenė, savo galimybių ribose, bent simboliškai paremia kūrėją. Tereikia tik didesnio visuomenės dėmesio. Reikia laukti, kad Chicago lietuvių visuomenė tokį dėmesį parodys ir gausiai šioje šventėje dalyvaus. Premijų šventės yra kiek daugiau negu metiniais atlydai, kadangi jos rengiamos vis skirtingose vietose, tad Chicago tokia garbė tenka tik kas vienas ar du metai. Kas šia proga nepasinaudos, tai gali kitos ir nesulaukti. Tokia tvarka yra įvesta todėl, kad gyvenantieji ir mažesnė lietuvių gyvenvietėse galėtų su mūsų menininkais-kūrėjais pabendrauti. Mes, gyvenantys Chicagoje, esame beveik viskuo pertekę, tad gal ir tinkamai neįvertiname to, ką turime. Mažesnėse vietovėse gyvenantieji įvairių kultūrinių renginių yra pasiilę.

Premijų paskyrimui buvo sudarytos komisijos iš LB paskirtų atstovų ir tos srities darbuotojų.

1. Lietuvių Bendruomenės literatūros premijai skirti buvo sudaryta 5 asmenų komisija — pirm. Aušra Liulevičienė.
2. Dailės premijai sudaryta 5

asmenų komisija — pirm. Paulius Jurkus.

3. Muzikos premijai skirti sudaryta 3 asmenų komisija — pirm. Rita Kliorienė.

4. Teatro premijai skirti ir laureatą parinkti sudaryta 3 asmenų komisija — pirm. Mykolas Drunga.

5. Žurnalistikos premijai skirti buvo sudaryta 5 asmenų komisija — pirm. Vacys Rociūnas. Į šią komisiją 3 nariai paskirti JAV LB Kultūros tarybos ir 2 Lietuvių žurnalistų sąjungos.

Kaip matome buvo sudarytos komisijos, kurios, atrodo, nešališkai galėjo parinkti pažymėjimo vertus kandidatus. Tai nereiškia, kad šie premijų negavusių kūryba nėra vertinga ar naudinga. Gal daug yra premijuotų kandidatų, bet kadangi tėra skiriama tik viena premija, tad parenkamas asmuo, kurio darbai kuo nors išsiskiria praėjusių metų eigoje. Visi laureatai jau buvo spaudoje paskelbti, tad visuomenei jau yra žinomi. Taip pat, atrodo, kad didžioji dalis, o gal ir visi laureatai dalyvaus asmeniškai Premijų šventėje. Tai irgi prisidės prie šventės didesnio pasisekimo, nes mūsų kūrėjai gal ne visiems yra pažįstami arba jų veidai jau primiršti. Tiems, kurie jaunystėje deklaravo Vytės Nemunėlio ar Bernardo Brazdžionio eilėraščius, būtų gera jį asmeniškai pamatyti ir įsitikinti, kad bent išvirsiniai jis nesiskiria nuo kitų žmonių.

Turime džiaugtis, galedami šioje šventėje dalyvauti. Tai nėra eilinis įvykis, bet išliekantis paskatinimas mūsų kūrybinėje veikloje. „Premijos nėra kūrybos gerumo ar išlikimo ženklas. Tai yra tik paskatas mūsų kūrėjams kurti, rodytis viešumoje, atiduoti savo tautai net išeivijoje tai, ką tautos genijus sukaupe lietuviškoje prigimtyje (...) Gal ir daugiau bus dar pagerbta ir paskaitinta. Bet ta kūryba, kuri

šiandien jau yra iškelta, yra mūsų kūrėjų atgarsis, mūsų pačių pasireiškimas ir mūsų tautos praturtinimas naujais kūriniiais ir nauju jų įvertinimu. Premijų šventė tik primins lietuviams išeiviams, kad mes tautai atiduodame, ką jai skolingi — savo kūrybą ir savo talentus“ (*Draugas*, 1986.V.3). Pasikeitus sąlygoms, mūsų kūrybos vaisiai gal gales sugrįžti į savąją žemę, nes tik joje tegalima išlikti. Sugrįšime ne su banko knygutėmis, „Cadillacais“ ar rezidencijomis, bet su *Išėjusiems negrįžti*, *Miškais ateina ruduo*, *Kryžiais*, *Lietuvių enciklopedija*, *Lietuvos bažnyčiomis* ir kitais lietuviško genijaus kūrybos kūriniiais. Nereikia suprasti, kad bankų knygutės nėra reikalingos. Jos yra reikalingos tol, kol jos tarnauja mums, bet ne mes joms tarnaujame. Kūrybos eigoje savotiškai pasitarnauja ir banko knygutės. Jeigu nebūtų buvę banko

knygutės, tai nebūtų buvę ir Lietuvių fondo, be kurio gal nebūtų ir šių švenčių. Viskas gyvenime vyksta kaip toje dainoje: „žolė kėlė rasą, rasa kėlė žirgą, žirgas kėlė bernužėlį...“. Patinka mums ar nepatinka, bet pinigai yra tiek ekonominio, tiek ir kultūrinio gyvenimo kraujas. Žinoma, už pinigų negalima įsigyti talento, bet jie padeda susidaryti kūrybai geresnes sąlygas, taip pat jie padeda kūriniams išvysti pasaulį. Ypač moksliniai darbai pasaulį sunkiai gali išvysti, jeigu nėra pašalinės paramos. Tad reikia manyti, kad šios simbolinės premijos gal bent iš dalies paskatins mūsų kultūrinę veiklą. Turime džiaugtis, kad buvo laiku sukurtas Lietuvių fondas, kurio paunksmėj galime planuoti įvairių renginių ir švenčių. Taip pat reikia džiaugtis, kad randame mūsų visuomenėje paramą ir priitarimą. Reikia manyti, kad Premijų šventė bus tikra mūsų

dvasinio atsigavimo ir atsinaujinimo šventė. Užtenka kalbėti apie nuosmūkius, bet su nauju ryžtu turime eiti į ateitį. Kurie težiūri tik į praeitį, tie neturi ateities. Tebūnie dar daug Premijų švenčių, kad mūsų kultūrinės kūrybos derlius būtų dar našesnis.

RELIGINĖS SKAITYBOS BŪRELIO SUSIRINKIMAS

Religinės skaitybos būrelis, veikiantis Chicagoje, kitas susirinkimas bus balandžio 5 d., sekmadienį, 11:30 val. priešpie Jaunimo centre, 216 kambary. Kalbės kun. Vytautas Bagdavičius tema: „Ko nėra pasakyta Genezėje apie pirminį žmogų“. Susidomėjusieji Adomo ir Ievos problematika kviečiami susirinkimą atsilankyti.

Poezija — vilties ir gyvybės šaltinis

(Atkelta iš 3 psl.)

tautai. Anot poeto Mykolo Vaitkaus (1967), tai „dainius iš Dievo malonės, tautos dainius, surades savą žodį bei žodyną, sukūręs savitą stilių, pragydęs, kaip niekas prieš tai, apie Dievo nuostabumą ir žmogaus menkystę bei saulėtą paskirti; taip pat, apie įstabų tėvynės žavesį ir palaimingą jos meilę“.

Bernardas Brazdžionis — jautrus lyrikas, su įtemptom dramatinėmis prošvaisėmis, jėgingas kovotojas su elegiškais atdūsis. Daugiau kaip šešis dešimtmečius lietuvių mylimas ir liaupsinamas, bent dvejų ar trijų kartų poetų sekamas, dažnai net imituojamas. Ir šiandien jo poezija tautoj ir išeivijoj gyva dainose, giesmėse, pamoksluose, kanta-lose, lituanistikos klasėse, bendruomeniniuose suėjimuose... Tai gyvybės ir vilties šaltinis.

P.S. Naudotasi kritiku Jono Griniaus, Vinco Kazoko, Vytauto Kubiliaus, Bronio Railos, Rimvydo Šilbajorio, Prano Visvydo mintimis.

NAUJI LEIDINIAI

• **SKAUTŲ AIDAS** Nr. 2 (1987 vasaris). Oficialus Lietuvių skautų sąjungos organas. Leidžia LSS tarybos pirmia. Redaktoriaus — v.s. Antanas Saulaitis, SJ, 2345 West 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Administratorė — s. Albina Ramanauskienė, 7143 South Troy Avenue, Chicago, Illinois 60629. Prenumerata metams — 5 dol.

Šių metų *Skautų aidas* žvelgs į septynis Lietuvos istorijos laikotarpius, po vieną kiekvienam numerį. Šiame rašoma apie senoves lietuvių ir jų vertybes. Visas puslapis įdomių nuotraukų: „Lietuva dalyvavo Antrajame pasauliniame kare“ — čia matome net tris lietuvių nupiktus lektuvus JAV aviacijai. Platus gamtos skyrius, mišlių malūnėlis. Supažindinama su dailininku Jonu Rimša (du puslapiai jo darbų nuotraukų). Daug korespondencijų ir nuotraukų iš skautiško gyvenimo.

Dailininkės Onos Bakauskienės sukurta tautinių lelių ansamblio detalė iš Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyriaus parodos, kuri vyksita ši savaitę, kovo 28-29 d., Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje. Parodos rengėjos — Aušros Vartų tauto Kunigaikštienės Gražinos vyresnysis skaučių būrelis.